

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАТЕСЬ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial Library
City

Address:
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK X. Ч. 108 (1161). ЧЕТВЕР, 13. ВЕРЕСНЯ 1928. WINNIPEG, MAN. THURSDAY, SEPTEMBER 13th, 1928. No. 108 (1161). VOL. X.

РЕАКЦІЯ ВИКЛУЧИЛА МЕКДОНАЛДА З ЮНІЙНОГО КОНГРЕСУ.

Секретар Комуністичної Партії Канади був вибраний делегатом від Трейдс енд Лейбор Кависла торонтоного дистрикту, однак реакційні бюрократи переперли резолюцію, щоб його позбавити мандату і виключити з юнійної конвенції.

Реакційні провідники канадських трейд-юнів ідуть за прикладом своїх американських та британських побратимів і в боротьбі з комуністами зовсім не перебирають в середствах. Це наглядно показалося в минулий понеділок на відкритті 44-ої річної конвенції канадського Трейдс енд Лейбор Конгресу в Торонто.

Депеша Канадської Преси повідомляє, що ексекютивна рада конгресу заклала протест проти призначення т. Джека МекДоналда, секретара Комуністичної Партії Канади, делегатом на конвенцію. Над протестом вивзалася довга й гаряча дискусія, після котрої протест був прийнятий 220 голосами проти 21.

Так поступила реакційна бюрократична кліка з т. МекДоналдом, якого вибрала делегатом на конгрес Трейдс енд Лейбор Конгресу в Торонто.

КОНГРЕС ЗАЯВИВСЯ ЗА 40-ГОДИННИМ ТИЖНЕМ ПРАЦІ.

ТОРОНТО, 11-го вересня. — Трейдс енд Лейбор Конгрес Канади, який відбуває свою конвенцію, заявився сьогодні за скорочення годин праці до 40-годинного тижня і п'ятих робочих днів. Пропозиція стрінула одностайно одобрення й багато делегатів заявили, що ухвалення самої "невинної резолюції" не є вистарчаюче. Деякі були за тим, щоб добитися примусового законодавства, а інші закликали до завзятої енергійної кампанії серед робітників і роботодавців по цілій Канаді.

Велике збільшення продуктивності самотнього робітника з огляду на заведення більш розвиненої машинерії було головною причиною, чому внесено пропозицію. Цей розвиток, було сказано, приведе до збільшення безробіття, якщо будуть продовжатися теперішні години праці.

Конгрес одначе не буде толерувати ніякого обниження життєвої ступі і тижнева платія за коротші години праці мусить бути така-ж висока або й вища як теперішня. Таким чином домагання коротших годин праці є зв'язане з домаганням вищої платні на годину, щоб зрівняти тижневу платню робітника.

ФАШІСТИ СУДЯТЬ ЧЛЕНІВ РОДИНИ ЗЛІНЧОВАНОГО ЗАМБОНІ.

РИМ, 6. вересня. — Перед спеціальним військовим судом розпочалася розправа проти трох осіб, обвинувачених у змові вбити прем'єра Муссоліні. Обвинуваченими є Маммоліо й Людвіко Замбоні та Вірджінія Тамбароні, батько, брат і тітка Антео Замбоні, 16-літнього хлопця, що був злічований фашістами, коли пробував убити Муссоліні в Балонні 31. жовтня 1926 р.

Зізнання Муссоліні говорили, що вистріли не були дані Антеом, але іншим молодим чоловіком, що стояв коло нього. Поліція каже, що другим молодим чоловіком був Людвіко і що револьвер, знайдений в його кімнаті, був подібний до того, який мав Антео.

Акт обвинувачення цитує замітку, написану Антеом на сторінці анархістичної книжки: "Убивство деспота, який дусить нарід, є актом справедливості, а не злочином".

НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ В ЄВРОПІ.

ВІДЕНЬ, 10. вересня. — Віродостойні звідомлення з Праги кажуть, що експрес Париж-Будапешт зударився з тигаровим поїздом, наслідком чого згинуло 17 осіб. Причиною катастрофи був неправильний сигнал.

Поїзда гнали около 40 миль на годину недалеко залізничної стації Зайц, коло Люденбургу. Що найменше 33 особи були поранені.

ЗНОВУ 350 РОБІТНИКІВ ВИСЛАНО ДО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Від часу, як минулого тижня виїхало з Вінніпегу до Великої Британії около 600 британських робітників, шодня прибувають нові робітники і в понеділок і вівторок, 10. й 11. вересня, з Вінніпегу знову виїхало около 350 робітників.

Всі вони зазнали однакової долі: з обіцяних \$4.00 і \$5.00 вони діставали по \$1.00 і \$2.00 і "натішилися" канадською гостинністю. Привітлива рука Рамсея МекДоналда оказалась затисненим п'ястком, який завжди є емблемою експлуатації. Багато гіркою досвідом зазнали британські майнери: вони працювали на живих підвразинням, що дістають чотири долари, а тимчасом дістали по одному і два долари, ці гроші мусили віддати залізничним компаніям за частиний перезд назад до Вінніпегу; йшли пішки по 60 і 70 миль та жердали хліба по дорозі; спали в вошивих бонк-карах, або під голим небом на погіршенні реватизму. Оце є особисті досвіди, які поучає в розмові з британськими робітниками.

В додатку до цього є становище фермера, який бачить нагору використати до останнього свого брата-раба, кажучи йому, що "він не має досвіду". Від часу розголошу, який зробила остання група британських робітників про відносини в імміграційних будинках, робітники кажуть, що є мале поліпшення, але харчі встатки залишають багато до побажання.

БРИТІЙСЬКІ РЕАКЦІОНЕРИ ВИКЛУЧИЛИ ВСІХ КОМУНІСТІВ.

ЛОНДОН, 5. вересня. — Урядники Трейд-Юнійного Конгресу, який відбуває свою річну конвенцію у Свансі, Валія, переперли вчера резолюцію, яка виключає всіх комуністів і прогресивних провідників від участі в дальших нарадах конгресу. Зробили вони це тому, бо не змогли відповісти на заклики провідників британського руху меншости й комуністичних членів юній.

Мета виключення двояка: щоб заглушити критикування реакційних юнійних урядників і щоб відвернути публічний уяву від урядників конгресу і спрямувати її на комуністів і членів руху меншости, як нібито відповідальних за велике зменшення юнійного числа.

Між провідниками, виключеними вчера з конгресу, був Том Ман, старий трейд-юнійніст, який дістав перепустку й спрямував її на галерії. Ряд інших делегатів зробили те саме. Бен Полит, виключений з салі, заявив місце при пресовій столі.

ПРИЙОМ РАДЯНСЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ В НОРВЕЖЬКІМ ПОРТІ.

Коли радянський ледокол "Красін", після врятування частини залозги італійського балона "Італія", прибув для направи до норвежського порту Ставангер, місцева влада влаштувала на честь радянської експедиції прийом (гостину).

На прийомі, що відбувся 13. серпня, були всі члени залозги "Красіна", норвежський міністер торговлі, радянський посол в Осльо Колонтай, командант французьких військових кораблів, що прибули до Ставангеру з візитом, французький і шведський консулі, а також представники цивільної й військової влади Норвегії.

З промовама виступали голова місцевої ради Ставангеру, посол С.Р.С. у Норвегії т. Ка Колонтай, командант французьких кораблів і голова радянської експедиції, проф. Самойлович.

Після прийому в міському парку відбулася народня гулянка. Голова муніципальної ради промовляв перед великою масою людей, що прийшли сюди. Посол С.Р.С. Колонтай дякувала за привітання. Далі голова муніципальної ради відрекомендував присутнім проф. Самойловича й капітана "Красіна" Ерге, яких радісно вітали.

ТОВ. Е. ГУЦАЙЛО ПОМЕР.

Тов. Евген Гуцайло, відомий передвоєнний соціалістичний діяч на Буковині, а в 1913 році деякий час редактор "Робочого Народу" у Вінніпегу, помер в перших днях серпня 1928 року на Радянській Україні і похоронений в Харкові. Тов. Гуцайло в останніх роках занедужав на сухоти, що й вкоротили його життя. На Україні т. Гуцайло займав посаду заступника завідуючого видавництвом "Комуніст". Докладніших відомостей про смерть і похорони ми ще не одержали.

ПОЛІЦІЯ СТРІЛЯЛА ДО МОЛОДІ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 6. вересня. — Три робітники були тут ранені, коли поліція стріляла до юрби молодих робітників, що побували вшаптувати похід через місто. Крім цього, 10 робітників арештовано.

Поліція розпочала свій атак, коли юрба, що зібралася приглядатися походові, не хотіла розійтися на приказ поліції.

ЧІЧЕРІН НА ПЕРЕГОВОРАХ В НІМЕЦЬКІНІ.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Юрій Чічерін, народний комісар закордонних справ Радянського Союзу, перебуває тепер в Берліні після своєї недавньої недуги і в політичних кругах говорять, що радянський міністер буде мати інтерв'ю з німецьким міністром закордонних справ Штрессманом. В наслідок такої стрічі обох міністрів сподіються, що радянсько-німецькі взаємини значно поліпшаться.

ЛИТВА НЕ ЗРЕЧЕТЬСЯ ПРАВДО ВІЛЬНИ.

ЖЕНЕВА, 6. вересня. — Литовський диктатор Вальдемарас виголовис на зборі ради Ліги Націй довгу промову в справі польсько-литовського конфлікту. Він атакував весь час Польщу і складав на неї вину за те, що нема згоди між Польщею а Литвою. Вальдемарас заявив, що Литва ніколи не зречеться своїх прав до Вільни. Супроти загального стремління народів до мира, Литва не думає викликати через Вильну війну в Європі, але доложити всіх старань, щоб добитися свого мирного дорогою.

МІЛЕР КОНФЕРУЄ З БРІЯНОМ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 6. вересня. — Німецький канцлер Мілер заявив у розмові з французьким міністром закордонних справ Бріяно, що Німеччина готова дати Франції певні економічні концесії та згодитися на нейтральну контролю, коли Франція вицофає вже тепер свої окупаційні війська з Надренії. Німеччина пропонує створити з нейтральних держав комісію, яка пильнувала-б західних кордонів Німеччини, а також контролювала-б Францію і Бельгію, себто цілу положу, що обнята льокарнеським договором.

СТЕЙТОВА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗА СМІТОМ.

АТЛЕНТИК СІТІ, Нью Джерзі, 8. вересня. — Конвенція Федерації Праці стейту Нью Джерзі ухвалила вчера резолюцію за підтримкою кандидатури Ал. Сміта на уряд президента Злучених Держав. Сміт є кандидатом буржуазної демократичної партії.

В ЕСПАНІЇ ВИКРИТО ЗМОВУ ПРОТИ ФАШІСТСЬКОЇ ДИКТАТУРИ.

На приказ міністра внутрішніх справ, поліція в Мадрид переверла вночі облави й арештувала 300 людей.

МАДРИД, Еспанія, 11. вересня. — Сьогодні офіційно потверджено викриття заговору на повалення диктатури Прімо де Рівери, з розгадуваннями по цілій Еспанії.

Департамент внутрішніх справ признав, що минулої ночі видано приказ перевести арештування, після чого мадрідська поліція серед ночі арештувала запідозрених по домашах і перевезила їх до в'язниці.

Сьогодні по полудні число арештованих дійшло вже до 300. Прем'єр де Рівера прибув в полудне з Сан Себастьян і пішов на конференцію з міністром внутрішніх справ, шефом поліції і шефом цивільної гвардії. Безумовно, вони на раджувався над тим, як здати викритий заговор і повести нову нагілку на комуністів і взагаді на радикальний робітничий рух.

Повідомляють, що провідниками заговору були радикали, які старалися перетягнути на свій бік недоволених жовнів і при їх допомозі повалити диктатуру. Між арештованими в Барселоні є один бувший посол, три бувші радні і три журналісти.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ СХІДНОЇ АФРИКИ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ.

ЛОНДОН, 6. вересня. — Англійський престолонаслідник князь Валі вїхав зі своїм братом на лови до Східної Африки, які будуть тривати пів року. Ходить тут не так про лови, як про кольонізацію Східної Африки і створення нової кольонії, куди можна-б вислати з Англії надлишку населення і безробітних та мати нове жерело доходів.

Що це не звичайні лови, пізнати найкраще по тим, що до них роблено приготування більше як рік. А британська преса вже від довшого часу розписується про багачтву Східної Африки, особливо підносить те, що її кава та бабовна не уступають продуктам інших країн. Разом з тим бачимо, як багата кліка і родова шляхта вже тепер закуповують великі посілости якраз в тих місцях, де буде перебувати князь Валі.

Всі є того переконання, що лави князя Валі це тільки форма, за якою криється цілком інший зміст. Англія прийшла до переконання, що домінії стали вже самостійними і з них не можна надіятися тих користей, що давніше, коли вони були кольоніями.

Оглядаючися за новими кольоніями, Англія спинилася на Східній Африці, себто на тих недосліджених і невизисканих дістах просторах, що були до війни під німецьким мандатом. По війні ті кольонії відібрали Німеччині й віддано під мандат Англії. Німеччина одначе ще діст з них не зретиувала і робить старання, щоб їх нашіяхта вже тепер закуповують.

РІЖНІ ВІСТІ

ШУКАЮТЬ ЗА РАДЯНСЬКИМ АЕРОПЛЯНОМ.

МОСКВА, 10. вересня. — Всі кораблі на сибірських і північних водах дістали інструкції шукати за аероплянком "Совіт Півночі", який відлетів з Анандіру 13. серпня. Пільотом на аеропляні був Красінський. Остання відомість про аеропляні була 19. серпня і тоді він летів на захід. Красінський робив досвідний перелет через північну частину Сибірі.

М. БОКАНОВСЬКИЙ ЗГОРІВ В АЕРОПЛЯНІ.

ПАРИЖ, 3. вересня. — Моріс Бокановський, французький міністер торговлі й воздухоплавства, згорів на смерть в аеропляні разом з чотирма іншими особами. Катастрофа мала місце в Тулі вчера ранком. Аеропляні занявся, коли пробував злетіти в тамошнім воєнним аеродромі.

РАДЯНСЬКИЙ ЛЕТУН ПРИБУДЕ В ГРУДНІ.

ВАШИНГТОН, 6. вересня. — Радянська Інформаційне Бюро у Вашингтоні отримало відомість, що професор Самойлович і летун Чухновський, два провідні члени ратучкової експедиції "Красіна", прибудуть до Злучених Держав з початком грудня. Вони прийдуть на запрошення Російсько-Американської Торговельної Палати.

Товариші! Відновляйте переплату на "Укр. Роб. Вісті"!

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA...

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАїнські РОБІТНИчі ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видля Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заліковане в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськй Робітничій Ділі, на рої вулиці Прічард і Мек'ґор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувальці вказали зазначити, що бажають звороту свого рукопису на случай його непоміщення та залучити почтовий степель на його пересилку.

ПОЛІТИКА БАНКОРТІВ В РІДНІЙ ШКОЛІ

ТАК БУЛО ДО СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Стоїмо на передодні 18-річного існування української установи Рідної Школи на землях Західної України. Завданням Рідної Школи було протиставитися польонізаторським наступам польських шкільних властей на українську дітвору.

За часів австрійської імперії Рідна Школа була шахматом галицьких народоцевських політиків. Рідною Школою й рідними-университетами починали українські посольські клуби так звану "боротьбу" на арені віденського парламенту.

РІДНА ШКОЛА У СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

У воєнних часах Рідна Школа прибрала так само воєнний характер. Левде скінчилися хлопцеві 15-16 років, вже вислали патріотичні педагоги оту малечу на воєнний фронт, в окопи Січових Стрільців за оборону Австрії проти царської Росії.

РІДНА ШКОЛА ПІСЛЯ СВІТОВОЇ РІЗНИ.

Проминула війна. Розклад австрійської імперії дав початок існуванню-республіки Західної України. Та не довго вона зажила. Існувала один рік. Народоцевські патріоти, назвавши себе вже трудовиками, повели далі давню свою діяльність політичних гандесів.

В РІДНІЙ ШКОЛІ КРАДУТЬ.

В 1919 році записав О. Бучацький, власник нафтових територій в Дрогобичі, на Рідну Школу: золоті годинники, браззолети, брильянти, дорогі камені — вартості, як зізнали судові знатоки на 5,600 доларів.

Шкільний Союз, ліквідуючи свою діяльність в 1919-20 рр., передає вартісні меблі Рідній Школі — патріоти меблі покрали. Голова Рідної Школи передає директору канцелярії Р. Ш.

ної каси Рідної Школи гроші крадуть. Пересилають вірні каталіжки через свого б'южета \$80.00 й ці пропадають, а вже в 4 місяці пізніше й то аж за інтервенцією їх пошукують, записують, що "прийшли". Квіти грошеві фальшуют.

А винювники тієї грабніжницької господарки народнім майном в Рідній Школі сидять ще сьогодні в Головній Управі Рідної Школи. Головну Управу засудили не лише за розграбування народнього майна, але й за політику в Рідній Школі.

РІДНА ШКОЛА НЕ Є ВЖЕ РІДНОЮ.

По всіх гімназіях Рідної Школи пишуться всі шкільні акти в польській мові, мало що не всі предмети вчать у польській мові. Навчання укр. географії чи історії беруть по гімназіях Рідної Школи настільки, що є в польському міністеріальному програмі, значить — нічого.

Сама теперішня Гол. Управа Рідної Школи не заложила ні одної-одніської школи чи якого небуль кутка, а ті що є, переіменила в парохіальні попівські загумічки. Здібніших дітей з Рідної Школи поли висилають в монастирі. Скрітість, донощиттво, обривування, шпигування один одного, плазування — це напярм у вихованні дітвори Рідної Школи зараз.

А щоб завершити всі свої дотепершні злочини, нинішня Головна Управа робить заходи, щоб передати Рідну Школу в заряд понам Василяннам. Торги йдуть вже. — Та тут вже українські працюючі заговорили самі. Дивитися, як яничариться й нищиться дітвора працюючих батьків в Рідній Школі зараз, українські селяни й робітники не могли довше й пішли боротьбою — не проти, а в обороні Рідної Школи.

ЧЕРГОВА ПРОВОКАЦІЯ.

Конгрес соціал-демократичного ІІ Інтернаціоналу в своїй наскрізь брехливій відозві до світового пролетаріату, ніж іншим, намагаться заславити боротьбу Комуністичного Інтернаціоналу.

Але не встигло-ще висохнути чорнило на відозві бруксельських ліцензірів, як стовпи міжнародного соціал-зрадництва, краса й гордість ІІ Інтернаціоналу, поспішили продемонструвати свій "паціфізм" та свої "протімперіалістичні" прагнення.

Дві яскравих подій, дуже почутих своїм змістом. Соціал-імперіалісти, перебуваючи в буржуазних міністерствах, — отверто підтримують грабніжницьку політику своїх урядів.

Хіба зрадництво цих панів 1914 року, коли міжнародні політичні та професійні організації пролетаріату обернулися на агенти, що поставали гарматне м'ясо, забула робітничка клітка? Хіба ганебне співробітництво з світовим імперіалізмом у пісявоєнний період прислужничтво генеральним штабам, Лізі Наций, самостій-

цю брехню викрити. Соціал-демократичні робітничі протестують тепер проти своїх представників у буржуазному уряді, вимагаючи їхньої відставки. Нїби від цих панів, що голосували за воєнні кредити для юнкерської армії Вільгельма, що штовхали мільйони робітників у траншеї для захисту "батьківщини", можна сподіватись інших вчинків, крім реалізації мілітаристичної політики імперської буржуазії.

Ще яскравіший бруталний соціал-імперіалістичний жест Бонкура. Цей рупор Фаша та Пуанкаре, підтримуючи політику імперіалістичної зграї своєї батьківщини, значючи про англійсько-французьку угоду, а так само про демонстративні спільні маневри англійсько-французького війська в Рейнській країні, — виступає проти своїх "лівих" земляків, що вистовидилися за негайну евакуа-

ТОВ. ЛАНЦУЦЬКИЙ НА ВОЛІ.

ТОВ. СТАНИСЛАВ ЛАНЦУЦЬКИЙ

визначний робітничий борець і бушувий комуністичний посол до польського союму, що за комуністичну діяльність просидів в тюрні 3 роки і 8 місяців. В останній хвилі доведуємось, що 22. серпня т. Ланцужського знову арештувала польська поліція і запроторила без причини в тюрму.

Дня 17. серпня 1928 р. звільнено в Польщі з тюрми колишнього посла польського союму, польських тюрм. Завдяки визначному комуністу Станіслава Ланцужського, що був заарештований польською владою за комуністичну діяльність на довгі роки тюрми.

Тов. Ланцужського звільнено швидче 4 дні до його тюремного речниці. В політичних ящиках вважають, що доречніше це звільнення його викликало на 70 процент. Харчі погані, до побювання тюремної адміністрації, що варшавські робітники організують велику маніфестацію на честь тов. Ланцужського. Тов. Ланцужський повернувся до своєї сім'ї, довір живе у Варшаві.

В розмові з співробітником Телеграфічної Агенції Радянського Союзу, тов. Ланцужський розповів, що він пробув в тюрмі 3 роки й 8 місяців. Чотири місяці він сидів в Перемішлі, 3 дні в Лодзькій тюрмі, а решту часу у варшавській Мокотовській тюрмі. Проти Ланцужського польська влада була висунула чотири справ, за які судили. Одну в Перемішлі. За сепарацию суд його виправдав. Дві справи пошушили у Варшаві. За однією з них його також виправдали. Четверту справу було порушено проти нього в Лодзі.

Ланцужський сидів у Мокотовці в загальній камері, де було 18 політичних в'язнів, що їх обвинувачили в комуністичній діяльності. Тут його вибрали на старосту камери.

Здоровля тов. Ланцужського в тюрмі дуже похитнулося. Він перехорив між іншим, на тяжке шлунокове захворювання, в наслідок якого мусів пролежати 5 місяців в тюремному шпиталі. В наслідок довгого перебування в тюрмі, нерви тов. Ланцужського розладналися. Останнього часу він хворів на тяжку форму неврастенії. Крім того, в тюрмі дава про себе знати його стара недуга, — ішія, яка завдала йому багато страждань.

"Мокотовська тюрма — роз-

ПОЛЬЩІ ТРЕБА КОЛЬОНІЙ!

(Малій фейлетон.)

У звязку з сензаційною звісткою про те, що Польща вимагає собі колонії в Африці, наш співробітник звернувся до відомого знава й діяча польської дипломатії і носія історичних традицій польського шахетства — до шляхтича Онуфрія Заглоби-Спокушніського.

Пан Заглоба прийняв нас в своєму робочому кабінеті на... з причин надто делікатних не складемо, де саме влаштувано отой кабінет. Усю стіну кабінету займає величезна мапа земної кулі. Шляхтич, в "історичному жупані, з шаблянкою при поясі, з комп'юфераткою на лівій голові, стоїв на великій драбині й щось домалював на мапі.

— Оце випривляю помилки картографів — поносить шляхтич у відповідь на наш здивований погляд.

Ми подивилися в гору. Там, де на мапі стояло "Північний бігун" рукою шляхтича Заглоби було дописано вірні "Польський". Подобні написи ми побачили й над річковим — одже читався вже тепер "Польський річок", і над Воєнською землею — "Польська воєнська земля" і навіть над Сагарою — "Польська Сагара". У кутку мапи слова "Мала земної кулі" було перекреслено, а натомість стояло:

"Польська од моржа до моржа".

Зрозумівши без снів новий наш погляд здивований, пан Заглоба пояснив:

— Старе гасло "од моржа до моржа" має в собі ту хибку, що не зазначено в ньому від якого і до якого саме моря мусить простятися Польща. Я розшифрую його так: від того моря, що на Південному бігуні, аж до того, що на Північному!

— А не боїться ви, пане, часом, що Італія образиться?

Адже Нобіле і Муссоліні загубили навіть свою популярність за-для Північного бігуна.

— Ну, самий бігун ми можемо залишити Італії. А те, що на південь від Північного бігуна, це вже наше!

Шляхтич зітхнув з драбини, ковтнув чарку горілки й додав, зітхкаючи:

— Проте, це так би мовити — патріотика, а фраз ми вимагаємо тільки передати нам Камеруну в Африці.

— Чому саме Камеруну? Чому саме в Африці мусить бути польська колонія?

Пан Заглоба перегорнув кілька сторінок трилогії Сенкевича й поспіхнувся:

— Перше — про колонію. Може нам її не дадуть, але ми мусім поставити питання про те, що Польща не має жадної колонії, з міркувань, як би сказав — тактичних.

— ???

— Не увесь час обвинувачують у тому, що Західну Україну ми переторили на нашу колонію. Отже вимагаючи Камеруну, ми тим самим заперечуємо не твердження.

— Але чому Камерун?

— А війна ж буде?

— Це вам, пане Заглобо, краще знати.

Пан Заглоба відчинив вікно. З великого майдану полетів гук важких жіночьських кроків, бірякці отстрг за зойк побитого Єврея. Пан Заглоба зачинив вікно.

— Отже, війна мусить бути. Як стримаєш таких молодців? Ми підемо на Литву...

— І зробити з Литви колонію Польщі?

— Самою гонору польського шляхтича, — обурився пан Заглоба, — що ми ніколи не зробили з Литви польської колонії. Не так ми люди! Запевню вас.

— Він ковтнув горілки й додав:

— Не зробимо з Литви польської колонії, бо просто приєднаєм її до себе. Як і Україну. Пей-ж — історичні польські землі, а не колонії! Не читали хіба в Сенкевича?

— Значить, колонією — Камеруну?

— Усі великі держави мають колонії в Африці. Чому нам не мати? Усі великі держави утворюють в Африці військові кадри з чорних народів. Чому нам не мати чорного війська для завітряншої війни?

— Пане, — жалькуєся ми, — хіба в Польщі мало війська? Аже за статистичною — на чотирьох мешканців припадає один жовір'я і два офіцери!

Шляхтич похитнувся.

— Е, панове, — прошепотів він, сторожно озирнувшись, — яке то з біса військо. Аже всі ці лайдаки в разі війни нас такі дізати будуть... Хіба хлоп і робітник, хоча б і польський, відуть проти злопа і робітника раджанського? Та вони нам такої війни полюбять, що ой-ой-ой! Ні, тут без Мурина не обійдеться. Негр, знаєте він по нашому не письменний, він не добре ладу, що і де, за кого І проти кого, хто з ким. Його Коміттери не розпорозгадають!

— Значить Камеруну?

— От у Камеруні г'юм чимало, канчку. А без гуми важко порядити державі. З гуми, наприклад, добрі паличі для пошліаів і взятіаї для дефензивного важку роботи можна. А бюджет державний? Ніяк держава у той бюджет не вкладється. А як би зробили державний бюджет з гуми — от, як добре могла б було його розтягти!

Ми відхилилися і виийшли пагулюючи.

Великий майдан було вкрито військом. Військо машпувало. Офіцери бірякали людем з високимиячи обличчями ковалися в дворі.

Кость Котко.

"Комуніст".

ШЕСТИЙ КОНГРЕС КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

(Кінцева промова тов. Н. Бухаріна після дискусії над його доповіддю про міжнародне положення.)

(Продовження.)

Запитання це цілком законне. Відповідь: розуміється, — можлива. Було-б безглуздо заперечити, що безпосередньо революційна ситуація може утворитися тільки в зв'язку з війною. Правда, з історії ми знаємо, що значні революції відбувалися в зв'язку з війною: за прикладом може правити Паризька Комуна, що виникла підчас франко-прусської війни, перша велика революція в Росії (1905 р.), що виникла безпосередньо слідом за російсько-японською війною, Лютьєвська й Жовтнева революції в Росії та ряд європейських і азіатських революцій — в зв'язку із світовою війною — всі ці революції були тісно зв'язані з війнами. Але, — чи можна твердити, що в наш час безпосередньо-революційна ситуація навіть у таких країнах, як Німеччина, або Чехословаччина, може виникнути тільки в зв'язку з війною? Таке твердження було-б по суті безглуздом і практично "чекати" виникнення війни, або урахувати в своїй роботі тільки саме цю перспективу. Запитання, — чи повинні ми, як суб'єктивний чинник, як певна сила за всяких обставин готуватися до революційної ситуації? Розуміється, поза всяким сумнівом, повинні. Я повторюю, було-б безглуздом пропонувати іншу тактику. Але міра ймовірності революції, — скільки ми говоримо взагалі, — в тому й іншому випадку неоднакова. Я зформулював би це так: безпосередньо революційній ситуації, скажімо в Європі, можливі й навіть ймовірні й без війни. Але за наявності війни вони абсолютні й неминучі. В зв'язку з війною їх нам історично дано. За війни нам неминуче йти до революції. Отже, було-б в корені помилково заперечувати можливість безпосередньо революційної ситуації в наслідок розвитку самих тільки внутрішніх суперечностей. Відкидаючи еклектичний погляд товаришів, які розглядають внутрішні й зовнішні суперечності зовсім ізольовано, я мушу висвітлити тепер питання про взаємодіяння цих суперечностей. Як взаємодіяють ці дві категорії фактів, де тут є вузловий пункт, з якого треба виходити і який висновок напрошується при цій аналізі? Що має дати в основу нашої тактичної орієнтації?

На мій погляд, першорядну вагу мають світові економічні суперечності, великі світові конфлікти. Взяти хоча-б Англію. Чи загострюються там внутрішні суперечності? Розуміється. Але загострення цих суперечностей в Англії зв'язане з процесом занепаду світової Британської імперії. А хіба процес занепаду імперії не про-

Боротьба з небезпечною війною повинна проходити в усю нашу повсякденну роботу.

Всі ми виходимо з потреби послати масову повсякденну боротьбу. Деякі партії на практиці в цій царині дуже шкідливо виступають. Але в теорії всі з цим згодні — в чому-ж полягає різниця між нашою повсякденною роботою та повсякденною роботою соціал-демократів?

Гадаю, що різниця має бути. В чому-ж вона? В тому, що комуністи повинні поєднувати злочоденні питання, — це для кожного комуніста обов'язкове, — з проблемами, так званою "великою політикою". Уявіть собі англійського комуніста. Як йому агітувати в массах, коли йому доводиться проводити, хоча-б маленький страйк? Боротьба проти втрат свободи юній треба у зв'язку з злочоденними вимогами, з боротьбою за скасування юнійного закону. Цей юнійний закон знову таки треба ставити в зв'язок з "мондізмом" та з підготованням війни, боротьбу з війною уявляти з боротьбою за диктатуру "пролетаріату. Так повинні вміти робити, інакше він не комуніст.

Найширші верстви пролетаріату брали участь в минулому світовій війні, знають "ціну" та незміру підлогу цього лиха, що його імперіалістична буржуазія називає людство. В нашій повсякденній роботі ми повинні зазначати небезпечну війну в зв'язку з кожним, хоч трохи важливим злочоденним питанням. Випустити зі своїх рук цей козир технічно можливо, але політично занадто — нерозумно.

Я хотів би чітко поставити перед товаришами цю проблему, щоб вони задумалися над нею. На мій погляд, у нас може бути дві оцінки становища, при чому з ризикою аналітичного підходу впливає й ризик тактична орієнтація — без координування загальних проблем з повсякденними, друга — з обов'язковою уявою всякої повсякденної вимоги з проблемою війни, як з проблемою, центральною в нашій дії. Комуністи в своїй тактиці обов'язково повинні уявляти всяку окрему злочоденну проблему з величезними загальними проблемами. Зрозуміло, що й ця уява потребує великого уміня гучних фраз, крику не досить. Треба вживати штучних метод пропаганди та агітації, не ізолювати проблеми, але координувати основні поточні проблеми — основні війни. Критикуючи соціал-демократів, (правих та "лівих", які є найтоншими та найшкідливішими оманниками робітничих класів), ми повинні підкреслювати, що "господарська демократія" та арбітраж мають не тільки економічне значення, але є й засоби підготовання до війни.

На це треба відкрити оті пролетарям, селянській бідноті так треба будувати всю нашу пропаганду. В цьому напрямі треба орієнтувати всю нашу тактичну лінію. Потрібно

Куток робітничо-фермерської молоді

V. КОНГРЕС КОМІНТЕРНУ МОЛОДІ.

ВАЖЛИВІ ІСТОРИЧНІ МОМЕНТИ.

П'ятий всесвітній конгрес Комуністичного Інтернаціоналу Молоді, що зараз засідає в Москві, збирає в дуже важливий момент. Давно вже суперечності в буржуазному світі були так загострені. Давно вже не була така близька й така немична небезпека війни. Світова буржуазія систематично готує нову світову війну, готує напад на соціалістичну батьківщину всіх пролетарів — на Радянський Союз. Тому перед Комуністичним Інтернаціоналом Молоді стоїть важливе завдання боротися на передових позиціях контр-наступу пролетаріату. Пролетарська молодь повинна відіграти величезну, а можливо навіть, вирішальну роль в червоноармійській боротьбі проти імперіалістичної війни на війні домашню в майбутній боротьбі працюючих за здобуття влади, за диктатуру пролетаріату.

ПРОТИ ІМПЕРІАЛІЗМУ!

Тов. Бухарін у своїй привітальній промові V-му конгресу КІМ'у відзначив, що тепер росте нове покоління, яке не знає й не пам'ятає минулої світової імперіалістичної війни.

БУРЖУАЗІЯ НЕ СПИТЬ.

Отже, ці питання є найважливішим пунктом роботи V конгресу КІМ'у. Секція Комуністичного Інтернаціоналу Молоді повинна розвинути величезну роботу, щоб повести всю працюючу молодь на боротьбу з воєнною небезпечкою. Світова буржуазія давно вже зрозуміла яку силу може мати трудяща молодь у той момент, коли буде підготовлена нова імперіалістична війна. Тому буржуазія вживає всіх можливих їй способів, щоб відповідно обробити молодь. Імперіалістична пропаганда серед молоді в деяких країнах, мілітаризація молоді в буржуазних військово-спортивних товариствах (як кадети, бойскаутів) майже усіх країн, а головним — використання соціал-зрадників, щоб політично заводили молоддю — такі основні методи цього підготовання. Комуністичний Інтернаціонал Молоді організаційно ще не оволодів широкими масами молоді. Число трудящої молоді, організованої в секціях КІМ'у, порівняно ще мале. У цій справі перед КІМ'ом стоїть величезний широкий завдання, що відповідають таким самим великим й широким можливостям.

ДО ПРАЦІ СЕРЕД МАС.

Загальне посунення пролетаріату в буржуазних країнах в ліво, щоб-то в революційній напрям, особливо яскраво виявляється серед молоді. Вплив соціал-демократів навіть у тих країнах, де вони не безладно нагромаджені, фактів, а з усіх фактів, із усіх тенденцій, що розвиваються, треба виділити центральне місце, центральну проблему воєнної безпеки.

ЗАВДАННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ МОЛОДІ.

Програма VI конгресу Комуністичного Інтернаціоналу ставить небезпечку війни за весь сучасний суперечностей. Конгрес Комінтерну дає напрям роботи й V конгресу КІМ'у. V-ий конгрес Комуністичного Інтернаціоналу Молоді, приймаючи програму, що й утворив VI-ий конгрес Комінтерну, приймає й як бойовий наказ, як бойове завдання. Конгрес у перший день з'їзду прийняв бойову присягу: "Вірні заповітам наших великих провідників Леніна й Лібкнехта, — ми клянемося мобілізувати трудящу молодь всього світу для непримиренної боротьби проти імперіалістичних країн величезній революційний резерв, який КІМ повинен організувати, надати йому класової свідомості й повести в майбутній бої. Можливо величезні, й їх треба використати."

НОВЕ ЛІКУВАННЯ НЕДОКРОВА.

Останніми роками в лікуванні так званого лихого недокрова стався корінний злам. Раніш уважали, що лікувати не можна викувати. Тепер лікують особливо дієтою, в якій головне місце займає печінка сира й варена. Додержуючи цієї дієти, хворий вживає щодня дуже багато печінки. В наслідок цього спостерігається збільшення червонокровців. Хворі, в крові яких є 1,200,000 до 1,500,000 червонокровців на одиницю об'єму (нормально 6 мільйонів), харчуючись так, наблизяться до норми. Але число червонокровців знов зменшується, коли хворий кидат дієту. На думку фахівців майже магнічний вплив печінки заснований на тому, що в здоровій печінці є якийсь фермент, що сприяє утворенню червонокровців. Останніми часами в техніці лікування лихого недокрова запроваджено великі зміни. Перша зміна є в тому, що замість печінки хворому дають екстракт сирової печінки. Друге те, що хворих опромінюють штучним, або природним ультрафіолетовим промінням (ртутно-кварцева лампа або сонячне світло). Разом з дієтою опромінення впливає дуже гарно, за короткий час доводять кров до норми й швидко поновлюють сили хворого. Багато американських медичних інститутів та установ пояснюють, що печінка жорсна тільки при лихом недокрові, яке, на щастя, трапляється досить рідко.

БОРІТЬБА З МОЛЕМ.

Звичайні способи боротьби з молем не завжди дієсні. Пляшкі протомом останніх років винайшли справді радикальний спосіб, як боротися з молем. Цей спосіб є в тому, що вовняну тканину насичують особливим розчином, що берегає від моля. Давно вже помічено, що міль зовсім не виносить деяких фарб і не руйнує речей пофарбованих ними. З дослідних фарб виявлено, що все це — нітрофарби, тоб-то до складу їх входять сполуки азотної кислоти. До них належить дуже поширена жовта фарба — пікрінова кислота й деякі споріднені з нею жовті фарби. Завдання було в тому щоб винайти таку річовину, яка зовсім, або майже не маче кольору, разом з тим вилляла-б, як пікрінова кислота. Кілька років шукали такої річовини й, на-

ДЖИМ ТУЛІ. ЖЕБРАКИ ЖИТТЯ.

АВТОБІОГРАФІЯ БОСЯКА.

Переклав І. Ю. Куляк.

Ми дійшли до старої баржі, що здіймалася й схилилася з хвилями. Ми дібрались до неї по дощці, перекиненій на борт з берега. Накриті піджаками, з черевниками під головами за подушки, ми стежили зорі й вслухалися в хлопотіння хвиль за човном, доки заснули.

Сонце рано здійшло на сусідній лісі і синило промінням в наші обличчя. Ми посідали й сонно оглядали довколишню мирну картину. Качки плавали кругами посередній річки. Пасажирський поїзд прогукотів мостом по дорозі в Чикаго. Жабі все ще крещали вздовж берега, коли ми кидали баржу.

Ми віддалилися на кілька сот футів від залізничної. Дим кучерявився в повітрі на узліссі. Коли ми підійшли ближче, до нас донеслися пахощі смаженого м'яса й кави, що варилася.

П'ять босяків сиділи довкола ватри на індійській кшталт. Ще один стояв над вогнем і обертав м'ясо в величезному казані. Люди стурбовано переглядалися, шойно ми з'явилися. Та після того, як Бил промовив до них кілька слів, тремпи заспокоїлись. Двері з товарного вагону, покладені на

шпальди, служили за стіл. На чому було кілька погнутих бляншних тарілок.

Чоловік, що варив їжу, був високий не зграбний босак з ординим обличчям, з якого не сходила гулява усмішка. На владу був холодний, ніби крига оточила йому серце. Він зовсім не розмовляв з нами. Похмурий однорукий чоловік з важким тілом і ще важчим черевом знівся з своєю сім'єю. Він став перед нами й спитав:

— Так це ви, хлопці, втекли? — Ні, ви помиляєтесь. Нам не було від чого втікати. — Гей, Ланкі, — гукнув однорукий тремп до кухаря, — можна чим, хлопцям попоїсти? — А вони що, промислялись? — спитав другий тремп, коли Ланкі зігнувався запитання. — Та ми свистом у шлуках підганяли ноги, — відгукнувся Бил.

— Тоді сидайте й їжте, — сказав однорукий. Вітрець набіг і захитав верхів'ями дерев у лісі. Сонце кидало листяв'я тіні на імпровізований стіл. Тільки захланність голодних людей псувала сцену. Птахи здіймалися над краєвидом і шугали низько над поверхнею річки. Гуси ледячо пливали в напрямку до тремпів.

Однорукий відірвався від їжі і помітив виборного жовтвого гусака, що він за собою табує. Він звернувся голосно, ніби заохочуючи, до гусака:

— Приходь увечері, друже, зробимо з те-

бе хороше печиво. Люди спочатку говорили мало, але згодом, як голод заспокоєно, розмова поживалася.

Навіть Ланкі, кухар, разів зо два втручався в розмову.

— Звідки ви, хлопці, причаляли? — спитав один з людей. — З Чі! — відповів Бил. — А куди йдете? — зацікавився другий. — Просто так, аби проваландати літо. — Я прикотив з Де Кальбу минулої ночі на м'ясному потязі й чув балачки на станції про якогось барбоса, що його скинули з Першого Номера. — Тепер ця місцевість буде ворожою до тремпів, — сказав однорукий. — Клінтон завжди був поганим містом для босявки. Може-б, нам краще забиратися звідси. — Так ми й забралися, до биса, — заперечив другий тремп. — Хай-но приїде який-небудь барбос, ми його примусимо пісти, як оці гуси. Він у нас пополощеться в воді не гірше за краба.

Однорукий встав з-за столу й лаштувався на спочинок у тіні великого дуба. Він ловко набив кукурудзину люлькою своєю єдиною рукою, хутко витер сірника нігтем великого пальця й через хвилину вляв собою втілення соціального задоволення.

1) Себ-то з Чикаго.

Я простяся на землі біля однорукого й заглиблююсь в розглядання розкиданих під дубом журналів. Скоро пристав до нас і Бил. Він кілька хвилин спочивав, але, така вже була його вдача — не міг довго залишатися на одному місці, хутко встав і почав вештатися поміж деревами. Через якийсь час він повернувся і приніс з собою держак від вінника, яким, сміючись, обертав, як стеком.

Босяки за годину порозсипалися й повернули до становища над вечір, навантажени іжею, що її вони накупили або вижебрали. Бил нажебрував вісімдесят центів на головній вулиці Клінтону, а я випросив квадрат у якогось п'яного з червоним обличчям. Його дуже зворушила трагічна історія, яку я йому розказав, і він запросив мене до сусіднього шинку. Бил, що жебрав на другому боці вулиці, хутко зорієнтувався в ситуації і зайшов з нами в корчму.

Я відразу, зазнаючим п'яного з Билем, не називаючи ймення. Той стиснув Билеву руку й запросив його також випити. Корчмар зацікавився нашими казками про бродяжництво й дав кожному з нас по літні) віскі на прощання. Отак з долларом і тридцятьма центами та з двома пінтами "червоноочки", з головами затуманиеними випивкою, ми почваляли до босяцького становища.

2) Міра ріднини. 3) Певна горілка.

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпері й друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Пширойте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати! На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів.

Повноночне число 5 ц. Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.

